

H-a mohl nabýti platně snad jen spoluvlastnictví ke koupeným věcem aneb k některým z nich, měl skutečně také vůli, nabýti třeba i jen tohoto spoluvlastnictví a že neměl toliko vůli nabýti výhradního vlastnictví k celým věcem (srv. sb. rozh. čís. 6298 sb. n. s.).

Čís. 10751.

Pojišťovací smlouva.

Podle pojišťovacích podmínek, že »nárok na náhradu škody nevzniká, nastala-li škoda dříve, než bylo zaplacen pojištění s příslušenstvím, nebo, bylo-li sice zaplacen, avšak pojišťovací doba dosud nepočala«, jest pojišťovna sprostěna povinnosti nahraditi škodu z doby po početí pojišťovací doby, ale před zaplacením první premie jen tehdy, byl-li pojištěnec s placením dospělý již prvé premie v prodlení. Tak tomu není, neuplynula-li v době placení povolená čekací lhůta.

(Rozh. ze dne 2. května 1931, Rv I 2126/30.)

Žalobce koupil v listopadu 1928 stroj, jež přihlásil dne 27. listopadu 1928 k pojištění u žalované pojišťovny, u níž byl již jeho předchůdcem pojištěn. Dříve, než žalobce obdržel pojistku, stroj dne 12. prosince 1928 shořel. Dne 13. prosince 1928 hlásil škodu a obdržev pojistku zaplatil premii. Proti žalobě o vyplacení pojistného namítla žalovaná pojišťovna, že jest lhostejno, že žalobce po požáru dne 13. prosince 1928 premii zaplatil, poněvadž se pojišťovací smlouva stává účinnou podle §§ 10 a 11 všeobecných pojišťovacích podmínek teprve zaplacením premie. Žalobce věděl o výši premie od svého předchůdce a mohl po případě zaplatiti na ni přiměřenou zálohu. Žalobce učinil zcela novou přihlášku pojišťovací, na jejímž základě byla uzavřena nová pojišťovací smlouva. V takových případech neplatí obvyklá čtrnáctidenní lhůta jako při trvajících smlouvách. **P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** žalobu zamítl. **D ů v o d y:** Podle pojišťovacích podmínek, jimž se žalobce, podepsav návrh, podrobil, závazek ústavu ze smlouvy pojišťovací začíná, byla-li premie úplně zaplacená (§ 10). Poněvadž premie byla zaplacená až dne 13. prosince 1928, až po nehodě, nestala se smlouva účinnou, třebaže byla platná, a závazek k náhradě škody ze smlouvy pojišťovací nevzešel. Nerozhodné jest, že žalovaná pojišťovací premii přijala. Ručení její začíná teprve zaplacením premie (§ 11, pátý odstavec pojišť. podmínek) a pojišťovna nemusí pro neplacení premie ustoupiti od smlouvy. Smlouva jest tedy platná, žalovaná strana premii nevrátila, závazek její však počíná teprve zaplacením premie. Poněvadž se nehoda stala před zaplacením premie, nevzešel závazek žalované strany platiti škodu z této nehody. **O d v o l a c í s o u d** uznal podle žaloby. **D ů v o d y:** Jde o výklad pojišťovací smlouvy ze dne 29. listopadu 1928. Smlouva a pojišťovací návrh, který byl v prvé stolici uznán za pravý a přečten, mají v tištěném textu ustanovení: »Na základě § 11 všeob. podmínek pojišťovacích byla ředitelstvím ústavu pro první premii

povolena čekací lhůta tři měsíců počítajíc od její splatnosti.« V § 11 odst. (3) všeob. pojišť. podmínek se praví: »Jestli pojistné s přísl. nebylo v čase splatnosti anebo během případně povolené lhůty čekací zapláceno, není ústav ze smlouvy pojišťovací zavázán (§ 10 odst. 2).« První soud správně zjistil, že mezi stranami šlo o nové pojištění, což žalovaná strana zdůrazňuje. První premie podle obsahu pojistky a § 11 odst. 1 všeob. poj. podmínek byla splatná 1. listopadu 1928, ale byla povolena čekací lhůta k jejímu zaplacení do 1. února 1929. Žalobce zaplatil v této lhůtě premii, splnil svou smluvní povinnost a je na žalované straně, by i ona smlouvu splnila. Okolnost, že za čekací lhůty a před zaplacením premie nastala škoda (pojistný případ), nevylučuje závazek pojišťovny, ano se zaplacení stalo v čekací lhůtě. V ten smysl jest vykládati § 11 odst. 3 a § 10 odst. 2 všeob. poj. podmínek, neboť jinak by povolení čekací lhůty podle § 11 nemělo smyslu. Ustanovením podmínek není vyloučen závazek pojišťovny, když pojistný případ nastane před uplynutím čekací lhůty a před zaplacením premie v této lhůtě. Chtěla-li pojišťovna dosíci toho účinku, měla to určitě vyjádřiti, ale nynější doslov uvedených míst pojišťovacích podmínek mluví proti takovému výkladu. Platí tu ostatně předpis § 915 obč. zák., že nejasný výraz jest vykládán na škodu toho, kdo ho použil, v souzeném případě na škodu pojišťovny. Poukazuje se také k tomu, že podle obsahu pojistky (doložky, razítkem vytištěné) měl žalobce zaplatiti pojistné složenkou k pojistce přiloženou, což se též dodatečně zjišťuje z pojistky. Ježto žalobce dostal pojistku se složenkou až při hlášení škody u jednatele dne 13. prosince 1928, což vyplývá z rozsudku prvního soudu, žalobce dříve ani platiti nemohl. Ale tato okolnost není při zmíněném povolení čekací lhůty nijak závažná.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Po právní stránce posoudil odvolací soud případ správně. § 31 pojišťovacích podmínek ustanovuje, že nevzniká nárok na náhradu škody, nastala-li škoda dříve, než bylo zapláceno pojistné s příslušenstvím (§§ 10 a 11), nebo, bylo-li sice zapláceno, avšak pojišťovací doba dosud nezapočala (§ 10 odst. 1). Předpis tohoto § jest však podle §§ v něm citovaných vykládati s hlediska těchto §§. A tu ustanovuje § 10 (1), že se pojišťovací doba počíná 12. hodinou dne, který následuje po dojití přihlášky ústavu, nebyla-li určena v přihlášce pozdější doba za počátek pojištění, nebo nebylo-li odepřeno nebo odročeno přijetí pojištění pro nepřesné vyplnění přihlášky. (2.) Závazek ústavu ze smlouvy pojišťovací počíná již, jakmile byla úplně zaplácena (§ 11) splátka pojišťovací (pojistné, premie, příspěvek), která se stala splatnou. § 11 stanoví v odst. (1): Pojistné je splatným (dospívá k placení) v den, který je v listině stanoven jako začátek pojištění. (2). Pojistné s vedlejšími poplatky má se platiti ústavu nebo jeho jednatele v čase splatnosti. (3.) Nebylo-li pojistné s příslušenstvím v čase splatnosti, nebo v době čekací

zaplaceno, není ústav ze smlouvy pojišťovací zavázán (§ 10 odst. 2) a může později pojistné s příslušenstvím buď přijati, buď soudně vymáhati, nebo pojišťovací smlouvu zrušiti. (5.) Přijme-li ústav dodatečně zaplacené pojistné s příslušenstvím, počne jeho ručení jen úplným zaplacením pojistného s vedlejšími poplatky. Jak odvolací soud dále zjistil, má přihláška pojišťovací ke konci pojišťovacích podmínek ještě další vytištěné ustanovení, že byla podle § 11 pojišťovacích podmínek povolena ředitelstvím ústavu pro první premii čekací lhůta tři měsíců, počítajíc od její splatnosti. Povoláním této čekací lhůty posunul se den splatnosti o tři měsíce, což doznává i dovolatelka sama, uvedši v dovolání, že účelem povolení čekací lhůty jest prodloužení dobu splatnosti ve prospěch pojištěnce. Podle přijaté pojišťovací přihlášky (tedy podle pojišťovací smlouvy) ze dne 26. listopadu 1928 (ze dne 29. listopadu 1928) začala doba pojištění dnem 1. listopadu 1928. Podle § 11 poj. podm. jest tento den dnem splatnosti první premie a podle dodatku svrchu zmíněného byl den splatnosti posunut o tři měsíce, takže první premie byla splatná teprve dnem 1. února 1929, jak správně uznal odvolací soud. Zaplatil-li tedy žalobce první premii s vedlejšími poplatky, jak jest nesporno, již dne 13. prosince 1928, zaplatil včas, an ani nemohl dříve tak učiniti, ač, jak zjištěno, platiti chtěl, neboť jednak pojišťovací jednatel nechtěl od něho peníze dříve přijmouti, jednak se mělo platiti, jak nesporno, složenkou šekového úřadu a tato mu nebyla pojišťovnou dříve doručena, jednak ani mu nebylo pojišťovnou před tím oznámeno, kolik má platiti, jak velká jest první premie. Požadavek žalované, nyní uplatňovaný, že měl žalobce zaplatiti před 12. prosincem, jest úplně bezdůvodný a není ničím opodstatněn; byl však i prakticky nemožný. Nehledíc však k tomu, jest uvážiti, že všechna ustanovení §§ 10, 11 a 31 poj. podm., pokud vyjadřují, že závazek pojišťovny zaplatiti požární náhradu jest účinným teprve po zaplacení aspoň první premie, předpokládá podle doslovu těchto podmínek, že nebyla zaplacená v čas první premie, ač byla již splatnou, že tedy byl pojištěnec s placením první premie již v prodlení. Zdůrazňuje se i v § 10 odst. II. (arg. slova: »která se stala splatnou«), i v § 11 odst. II. (slova: »v čase splatnosti«), odst. III. (»nebylo-li... v čase splatnosti, nebo v době čekací zaplacení«) a odst. V. arg. slova »dodatečně«, t. j. po dnu splatnosti. Z toho plyne, že, nezaplatil-li pojištěný první premii do dne splatnosti, je-li v prodlení s jejím placením, tu a jenom tu nemá nárok na požární náhradu dříve, než první premii aspoň před požárem nezaplatil. O ten případ tu však nejde, tu byla první premie následkem povolené lhůty čekací splatná až 1. února 1929, nebyl tedy pojištěný žalobce v den požáru, dne 12. prosince 1928, v prodlení s placením první pojistné premie, zaplativ ji včas před dospělostí dne 13. prosince 1928 vplatem na složenku poštovního šekového úřadu (jak nesporno), pojišťovna též tuto platbu, jak nesporno, přijala a, poněvadž pojišťovací smlouva byla v platnosti již od 1. listopadu 1928, jest žalovaná povinna z této platné pojišťovací smlouvy, an pojištěný všechny závazky se své strany splnil, plniti též, k čemu se zavázala, platiti mu náhradu škody požárem na

pojištěném předmětu mu způsobenou. Tvzení dovolání, že pojistka nebyla žalobci doručena a že se tudíž pojišťovací smlouva nestala vůbec účinnou, jest v rozporu se zjištěním odvolacího soudu, podle něhož žalobce dostal pojistku se složenkou až při hlášení škody u jednatele dne 13. prosince 1928, a s další nespornou okolností, že pojišťovna platbu ze dne 13. prosince 1928 přijala. Další námitka dovolacího spisu, že úplným zničením pojištěného předmětu přestává podle § 36 (I.) poj. podm. platnost pojištění, neobstojí, neboť ustanovení to předpokládá, že pojištěný předmět byl zničen před započítáním doby pojišťovací, a znamená dále, že, když byl předmět požárem zničen a požární náhrada zaplacená, není pojištěný vázán dále platiti pojistné premie. Výtka nesporného právního posouzení věci tedy neobstojí.

Čís. 10752.

S hlediska § 31 čís. 5 zákona na ochranu nájemců ze dne 26. března 1925, čís. 48 sb. z. a n. stačí, že byl pronajat byt rozsahu v něm uvedeného. Lhostejno, zda nový nájemce užívá najatého bytu jen jako bytu. Okolnost, že nový nájemce používal po uzavření smlouvy části bytu, najatého smlouvou jen jako byt, jako obchodní místnosti, a to i se svolením pronajímatelovým, nemůže nic změnit na původním právním stavu, podle něhož byl byt vyloučen z ochrany nájemců, leč by bylo tvrzeno, že se pronajímatel chtěl, dáváje souhlas k jinakému použití části pronajatého bytu než jako bytu, vzdáti práva poskytnutého mu v § 31 zák.

Byla-li dána výpověď k poslednímu dni měsíce, předcházejícího skončení nájemní doby, jest uznati na vystěhovací lhůtu ke 14. příštího měsíce; uplynula-li však tato lhůta v době vynesení rozsudku, jest vysloviti, že se má státi odevzdání ihned.

(Rozh. ze dne 2. května 1931, Rv I 457/31.)

Pronajímatel dal nájemci soudní výpověď ze čtyřpokojového bytu k 30. září 1930. Procesní soud první stolice zrušil výpověď k námitkám žalovaného, že vypovězený byt podléhá ochraně nájemců. Odvolací soud rozsudkem ze dne 31. prosince 1930 ponechal výpověď v platnosti s tím, že jest byt vykliditi a odevzdati ihned. Důvody: Předmětem nájmu byl byt o čtyřech pokojích a kuchyni s příslušenstvím, který podle § 31 čís. 5 zák. na ochr. náj. — uzavření nájemní smlouvy po 1. květnu 1924 jest nesporné — nepodléhá zákonu na ochr. náj. a proto podle smlouvy nebo podle zákona (obč. zákon, c. ř. s.) může býti vypověděn. Výpověď byla dána podle návrhu ze dne 4. července 1930, byla podle zpátečního lístku žalovanému doručena dne 5. července 1930, tedy ve lhůtě § 4 výpovědního a stěhovacího řádu pro Čechy čís. 172/24 sb. z. a n., takže výpověď jest platná a odvolání z rozsudku, kterým byla zrušena, jest vyhověti. Prvým soudcem ve výpovědi ustanovená lhůta k vystěhování dne 30. září 1930 neodpovídá lhůtě § 5 výpovědního a stěhovacího řádu, poněvadž měla běžeti až do